

KELAM

12. SINIF

Dinin Anlaşılmasında Farklı Yorumlar

SELEFÎLİK (Selefîlik Düşüncesi-Mezhebi)

İslam Medeniyeti'nde İLİM (Bilimsel Düşünce)

- *Çok yönlü ve sistemli düşünmek,
- *Bilgilerin ilişkilendirilmesi, yorumlanması,
- *İlimler-Disiplinler arası değerlendirme yapılması,
Hikmet-Felsefe, Akâid, Fıkıh, Tasavvuf, Tefsir, Hadis, Tarih, Dinler Tarihi
Mezhepler Tarihi, Sosyoloji-Antropoloji, Psikoloji, Hukuk, Ekonomi, Siyaset Bilimi
- *Düzenli **tekrar, yeni bilgiler/fikirler** ile tanışmak,
- ***Aklın**(İrade-Zihin), **Kalbin**(His-Duyguların), **Bedenin / RUH'un** '**Vahiy iklimi**'
inanç atmosferi, ibadet-iyilik, değerler-erdemler ve faydalı bilgi ile beslenmesi.

İslam Medeniyeti'nde İLİM (Bilimsel Düşünce)

- *İslam, **medeniyet dinidir**, (*Medine= şehir, medeniyet*)
- *İslam, **ilim dinidir**, (*İlim, sanat, kabiliyet, İlk âyet: 'Oku!' ilkesi*)
- *İslam, **fıtrat dinidir**, (*İnsanın Aklına, Kalbine, Bedenine / Ruhuna hitap eder,*)
- *İslam, **varlığa anlam katar**, *Hayatı her yönüyle kuşatır ve canlı tutar.*
- *İslam, **insanın kendisiyle, çevresiyle ve Rabbi ile olan ilişkisini güçlendirir.** İnsanı '**Yeryüzü iklimi**'nden **Gökyüzü iklimi**'ne taşır,
- *İslam, **tevhid dinidir**, 'İslam, insanları **birliğe, huzura, barış'a davet eder.**
- *İslam, **insanı** hem **dünya'da mutlu eder**, hem de **sonsuz mutluluk yurdu Ahiret'e hazırlar.**

İslam Düşüncesinde 'SELEFÎLİK'

4. İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

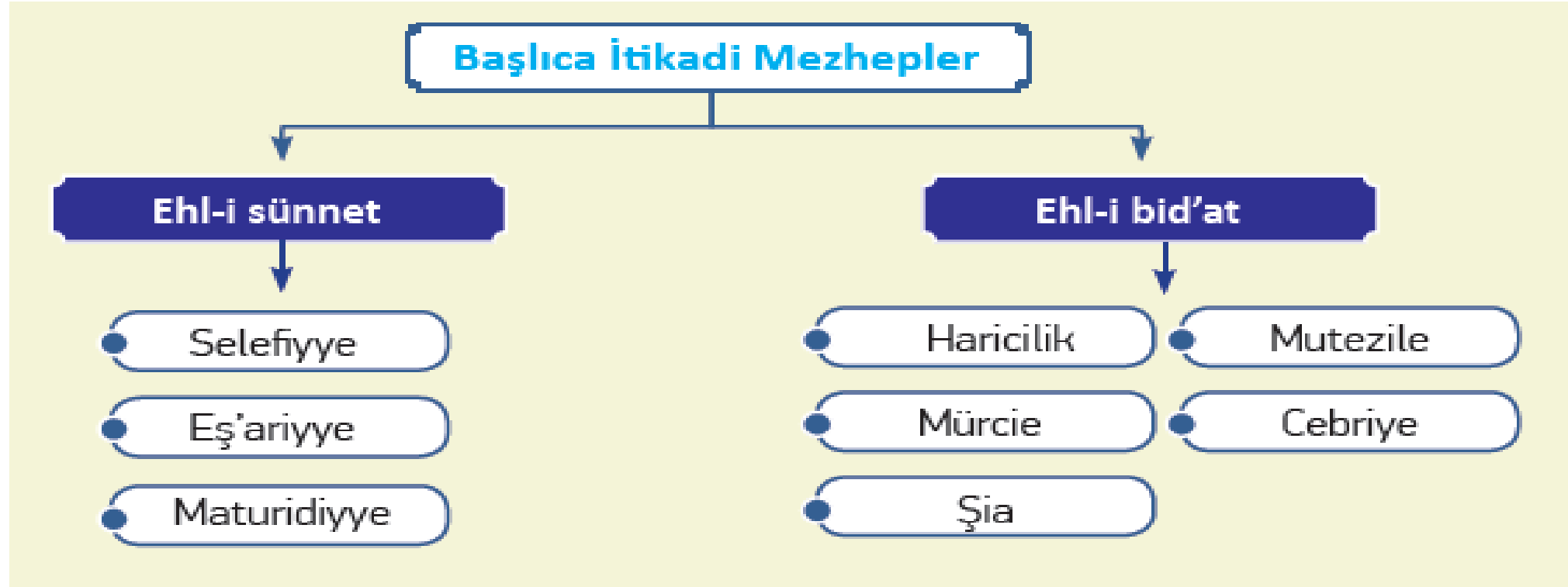
***İnsan** toplumsal bir varlıktır.

***İnanç** ve **siyaset**, insan hayatını etkileyen en önemli unsurlardandır.

*İnanç, insanın manevi ve ruhsal yönüne hitap ederken,
Siyaset toplumsal yaşantısını düzenler.

İnanç ve **siyaset**, beden ve ruh, etle tırnak, madde ile mana gibi iç içe olmuş ve tarihten beri sıkı ilişkide bulunmuş iki gerçekliktir.

İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

Başlıca İtikadi Mezhepler

Ehl-i Sünnet

(Vahiy iklimi, Kur'ân ve Hadis-Sünnet)

- Selefiyye
- Eş'âriyye
- Mâturidiyye

Ehl-i Bid'at

(İslam öncesi örf-âdetlerin etkisi)

- Hâricilik
- Mu'tezile
- Mürcie
- Cebriyye
- Şiâ

NASS

Dinî metinlerin (Âyet, Hadis-Sünnet)
anlaşılması, yorumlanması, uygulanması

Ehl-i Sünnet

Vahiy + Akıl (Re'y, Te'vil)

Selefiler: Sadece Vahiy (Akıl, yorum te'vil yok)

Eş'âriyye: Vahiy + Akıl (Nakil önemli)

Mâturidiyye: Akıl + Vahiy (güncellik, yorumlar önemli)

Ehl-i Bid'at

(İslam öncesi örf-âdetlerin etkisinde olan akıl)

Sosyal, ekonomik ve siyasi iklimin etkisinde

İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

Başlıca İtikadi Mezhepler

Ehl-i Sünnet

(Vahiy iklimi, Kur'ân ve Hadis-Sünnet)

- **Selefiyye**
- Eş'âriyye
- Mâturidiyye

Ehl-i Bid'at

(İslam öncesi örf-âdetler)

- Hâricilik
- Mürcie
- Şiâ
- Mu'tezile
- Cebriyye

İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

Selefiyye

Selef; bir görevde, bir makamda önce bulunmuş olan kimse, öncel, önceki anlamlarına gelir.

İlmî anlamda **Selef** derken Ehl-i sünnetin öncüleri kastedilir.

Bu kelimedenden türetilen **Selefilik;** Allah'ın (c.c.) sıfat ve fiilleri başta olmak üzere inanç konularına ait olan âyet ve hadisleri hiçbir yorum yapmadan oldukları gibi kabul edip iman eden Ehl-i sünnet yaklaşımıdır.

Selefiyye

Sahabe döneminden sonraki **ilk devir mezhep imamları**, önde gelen **fıkıh ve hadis âlimleri** **Selefiyye** olarak kabul edilir.

Selefiyye mezhebi sonraki asırlarda **Ahmed b. Hanbel**'in fıkıh ekolüne bağlı âlimler tarafından devam ettirilmiştir. Ayet ve hadis metinlerine sıkı sıkıya bağlı olan **Selefiyye âlimleri** tartışmalı konulara fazla girmemişlerdir.

Selefiyye

Mutezile ekolünün (Abbasiler dönemi ms.8-10.yy) akaid konularındaki aklî yorum ve açıklamalarına (aşırı derecede aklı yücelten, nakil/vahiyden aklı esas alan) karşı çıkan ve özellikle **nasstaki** müteşabih (farklı anlayış ve yoruma müsait) ifadelerin yorumlanmasına şiddetle karşı çıkmışlardır.

Selef âlimlerinin **müteşabihat** ile ilgili görüşleri yedi temel prensip üzerine bina edilmiştir.

Selefiyye

Selef âlimlerinin **müteşabihat** ile ilgili görüşleri şu yedi temel prensip üzerine bina edilmiştir.

- ✓**Takdis:** Cenab-ı Allah'ı (c.c.) şanına uygun düşmeyen şeylerden tenzih etmek.
- ✓**Tasdik:** Kur'an-ı Kerim ve hadislerde Allah'ın isim ve sıfatları hakkında nasıl bir ifade kullanılmış ve ne söylenmişse onları olduğu gibi kabul etmek; yani, Allah'ı bizzat kendisinin ve peygamberinin tanıttığı gibi bilip tasdik etmek.
- ✓**Aczini itiraf etmek:** Bilhassa nasta geçen müteşâbih ifadeler konusunda te'vil ve yorum yapmadan bu konuda aczini (akıl sınırlarını) kabul etmek.

Selefiyye

Selef âlimlerinin **müteşabihat** ile ilgili görüşleri-2:

- ✓ **Sükût (susmak):** Yine nass'ta geçen müteşâbih ifadeleri anlamayanların bunlar hakkında soru sormayıp susmaları.
- ✓ **İmsak (uzak tutma):** Müteşâbih ifadeler üzerinde yorum ve te'vilden kendini alıkoymak.
- ✓ **Keff:** Müteşâbih olan hususlarla zihnen bile meşgul olmamak.
- ✓ **Ma'rifet ehlini teslim:** Müteşâbihe giren konuları bilmesi mümkün olan Hz. Peygamber'in, sahabenin ve otorite âlimlerin söylediklerini kabul ve tasdik etmek. (ilmî itaat kültürü)

Asr-ı saâdet dönemi: Hz.Peygamber as. ve Eshab-ı Kiram ;

Sahabe dönemi: Eshab-ı Kiram ve Râşid Halifeler dönemi

Tâbi'în dönemi: Eshab-ı Kiram ile aynı dönemde yaşamış iman ve ilim ehli müslümanlar dönemi

Etbe'-i Tâbi'în dönemi: Tâbi'în ile aynı dönemde yaşamış iman ve ilim ehli müslümanlar dönemi

Sahabe döneminden sonraki **ilk devir mezhep imamları**, önde gelen **fıkıh ve hadis âlimleri** **Selefiyye** olarak kabul edilir.

İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

Selefiyye

Selefiyye, itikadi görüşleri açısından Ehl-i sünnetin bir parçası olmakla birlikte metot ve yaklaşımları bakımından Eş'arîlik ve Maturîdîlikten farklı, müstakil bir mezheptir.

Ancak **Selefiler**, konuları ele almaları bakımından iki kısma ayrılabilir. Önceki yani **ilk dönem (Mütekaddimîn) Selefiyye** ve daha **sonraki (Müteahhirîn) Selefiyye**.

İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

Selefiyye

Selef-i Mütakaddimîn

(İlk dönem Selefîler)

Selef-i Müteahhirîn

(Son dönem Selefîler)

-**İlk dönem Selefi âlimleri** konuları genel ifadelerle açıklamakla yetindikleri hâlde,

-**Sonraki dönem Selefi âlimler** ise detaylara önem vermiştir.

İtikâdî ve Siyasi Yorumlar

Selefiyye

Selef-i Mütekaddimîn

(İlk dönem Selefîler)

Selef-i Müteahhirîn

(Son dönem Selefîler)

Selef çizgisindeki görüşleri dile getiren **eserlerin ilk örneklerinden** biri **Ahmed b. Hanbel**'in **er-Red ale'z-Zenâdika ve'l-Cehmiyye**'sidir.

Sonraki dönem Selef âlimlerinin başında ise **İbn Teymiye** gelmektedir.

Günümüzde ‘İdeolojik Selefiyye’

Ehl-i sünnetin öncüleri kabul edilen ilk dönem Selefiler ve onların dini anlama tarzı ile **günümüzde Selefîlik** adını kullanarak ortaya çıkan **dinî ve siyasi ideolojilerin**, Ehl-i Sünnet Selefîliğinden farklı oldukları unutulmamalıdır.

İlk dönem Selefiligi İslam dünyasındaki bozulmaya karşı öz’e dönmeyi ve dini en saf hâlinde yaşamayı bir çıkış noktası olarak görürken, günümüzdeki **ideolojik Selefilik** ise dini, yorumdan/güncellikten uzak metin merkezli yorumlamakla beraber, kendi dışındaki diğer yorumları **inkarcılık ve bid’at ehli** olarak tanımlamakta ve böylece **Müslümanlar arasında ayrışmaya ve tekfir anlayışına** zemin hazırlamaktadır.

Hazırlayan
Hasan KAYA